

بررسی علل و اثرات تقلب آکادمیک

فاطمه چنانی^۱، سیده ثنا آل عمرانی نژاد^۲، سارا باغ فر^۳، سیده ستاره آذریان^۴

^۱ دکترای زبان و ادبیات فارسی، مدرس دانشگاه‌های فرهنگیان استان خوزستان.

^۲ دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان اهواز، پردیس فاطمه الزهرا^س

^۳ دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان اهواز، پردیس فاطمه الزهرا^س

^۴ دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان اهواز، پردیس فاطمه الزهرا^س

چکیده

در پژوهش حاضر که به روش کتابخانه‌ای انجام شده است، به بررسی علل تقلب، تاثیرات آن و روش‌های جلوگیری از تقلب آکادمیک پرداخته‌ایم. در این پژوهش علل تقلب به دو گروه علل درونی و علل بیرونی تقسیم شده‌اند. علل درونی مانند احساس آماده نبودن برای امتحان، تحقیر نشدن نزد همسالان، لذت بردن از تقلب، راهی آسان برای نمره گرفتن و... علل بیرونی مانند سخت بودن امتحان، سخت‌گیری خانواده برای گرفتن نمره‌ی خوب، بی‌توجهی مراقبان در جلسه‌ی امتحان و... تاثیرات تقلب آکادمیک هم در دو دسته‌ی اثرات درونی و اثرات بیرونی تقسیم کرده‌ایم. اثرات درونی تقلب مانند: احساس حقارت، ترس و جامعه‌گریزی و اثرات بیرونی تقلب مانند: عادت به درس نخواندن، ضایع شدن حق دیگران، از بین رفتن اعتماد، بی‌ارزش شدن امتحان و تلاش‌های دانش‌آموز. در انتها چند راه حل برای جلوگیری از تقلب ارائه شده است که همکاران عزیز می‌توانند در کلاس درس خود به کار ببرند. بهترین روش دادن احساس عزت نفس به دانش‌آموزان و فرهنگ سازی برای جلوگیری از این عمل ناپسند است. اگر تاکید بیش از حد از روی نمره‌ی پایانی برداشته شود، دانش‌آموزان دیگر نیازی به تقلب کردن نخواهند داشت.

واژه‌های کلیدی: تقلب آکادمیک، آثار تقلب، علل تقلب، دانش‌آموز.

۱- مقدمه

امروزه، تقلب یکی از مهمترین مسائل آموزش و پرورش کشور ماست. محصلان تقلب در تکلیف و امتحان را کاری معمولی و نشانه‌ی زرنگی می‌دانند. افرادی که راضی به تقلب نمی‌شوند، مسخره و از طرف همسالان خود طرد می‌شوند. در مواجهه با یک امتحان یا تکلیف مشکل، اولین پاسخی که به ذهن محصلان می‌رسد تقلب و رونویسی است. این تقلب بیشتر از روی دست همسالان و جست و جو در اینترنت صورت می‌گیرد. به ویژه پس از رواج تدریس آنلاین، این عمل بسیار فراگیر شد و حتی برخی از والدین هم در این کار به فرزندان خود کمک می‌کنند. محصلان در منزل، بدون نظارت معلم امتحان می‌دهند و کتاب باز می‌کنند، در حین امتحان با یکدیگر چت می‌کنند و پاسخ را در اینترنت جست و جو می‌کنند. برخی از معلمان تلاش کردند تا با بالا بردن سطح امتحان، احتمال موفقیت با تقلب را کاهش دهند. بدیهی است که این کار پاک کردن صورت مسئله است و در صورتی که ادامه دار باشد خود سخت بودن امتحان دلیلی برای تقلب است. گفتنی است که این تقلب، آثار متعددی روی وضعیت تحصیلی و حتی شخصیت محصلان دارد. افرادی که به میانبر عادت کنند در زندگی و شغل خود هم همواره به دنبال راهی برای دور زدن و فرار از کار خواهند بود.

پژوهش حاضر که به صورت کتابخانه‌ای انجام شده است، به بررسی علل و اثرات تقلب آکادمیک و نقش معلم در کاهش آن می‌پردازد. هدف این است که تا حد امکان علل تقلب را کاهش دهیم و محیط آموزشی سالمی برای دانش آموزان خود فراهم کنیم. اولین قدم در این راه بررسی چرایی و شناخت علل تقلب در محیط‌های آکادمیک است. بعد از شناخت علت‌ها، می‌توانیم در حد توان آنها را رفع کنیم و محیطی ایده‌آل‌تر برای آموزش داشته باشیم.

پیشینه پژوهش

- هادی خواجی، اکبر کبیری، امیر عسگری ۱۳۹۵، در مقاله‌ای با عنوان «شیوه مقابله با تقلب دانش آموزان» علت گرایش دانش‌آموزان به تقلب متفاوت است. بعضی برای کسب نمره، بعضی برای کسب منزلت در میان دوستان و والدین خود و بعضی دیگر برای ارتقاء به پایه‌ی بالاتر تقلب می‌کنند. با توجه به اینکه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در سراسر کشور ما و ارتقاء آنها به پایه‌های بالاتر تحصیلی با توجه به ارزشیابی تحصیلی از آنها مشخص می‌شود، لزوم توجه معلمان به این معضل آموزشی و استفاده از راهکارهایی که در این مقاله می‌آید، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است.

_ پیمان یار محمدزاده و مجید داداش‌زاده و وحید داش‌زاده، ۱۳۹۵ در مقاله‌ای دیگر با عنوان «بررسی نقش عوامل زمینه‌ای موثر در تقلب تحصیلی دانش‌آموزان: رویکرد تحلیل آمیخته» به این نتیجه رسیدند که از نظر معلمان، نوع ارزشیابی، شرایط اجرای آزمون و نظارت، ویژگی‌ها و روش‌های معلم، برخورد نکردن با افراد متقلب، تاثیرات گروه همسال و انتظارات محیطی و از نظر دانش‌آموزان، نوع ارزشیابی، شرایط اجرای آزمون و نظارت، ویژگی‌ها و روش‌های معلم، تاثیرات گروه همسال و انتظارات محیطی در اقدام به انجام تقلب تحصیلی موثر هستند.

_ مریم فراست و بهروز مهران و مقصود امین خندقی، ۱۳۹۶ در مقاله‌ی «نگرش و میزان ارتکاب دانش‌آموزان به تقلب و پیش-بینی‌پذیری نگرش دانش‌آموزان به تقلب بر اساس برنامه درسی اجرا شده» ضمن استفاده از پرسشنامه و پژوهش‌های دیگر به این نتیجه رسیدند که میان نمره نگرش به تقلب و ارتکاب به آن ۰.۸۸ همبستگی و میان ادراک مثبت فراگیران از مولفه‌های تدریس، معلم، فضای یادگیری، خودکارآمدی تحصیلی و ارزشیابی تبحری با نگرش به تقلب همبستگی منفی وجود دارد.

تکوین فنی برنامه درسی و بازنگری در اجرای برنامه درسی از ضرورت‌های نظام آموزشی در جهت پرورش صداقت و پرهیز از تقلب دانش‌آموزان قلمداد شده است.

علل تقلب

تقلب دانش‌آموزان علل‌های متفاوتی دارد. برخی از آنها تقلب می‌کنند زیرا نمی‌توانند ارزش کار یا تکلیفی که برایشان معین شده است را درک کنند. برای مثال وقتی دانش‌آموزان با تکالیف حجیم، مفصل و سنگین مواجه می‌شوند نمی‌توانند درک کنند که چرا باید این همه کار را انجام دهند و دست به رونویسی می‌زنند. دانش‌آموزان معتقدند هنگامی که تکلیف هیچ‌گونه تفکر انتقادی در پی نداشته باشد و تنها وظیفه‌ی آنان رونویسی مطالب درسی باشد، تکلیف ارزش علمی ندارد و در نتیجه برای سبک‌تر کردن تکلیف دست به تقلب می‌زنند. اما دانش‌آموزان حتی در مورد تکالیفی که ارزش و اعتبار آن را هم درک می‌کنند، دست به تقلب می‌زنند. بسیاری از دانش‌آموزان موفق که تحت فشار زیادی برای گرفتن نمرات عالی و کمال‌گرایی بیش از حد هستند، نیز برای بالا بردن نمره خود در یک امتحانی که ماه‌ها برای آن زحمت کشیده‌اند، به تقلب رو می‌آورند. به طوری که حاضر نیستند حاصل ماه‌ها تلاش و درس خواندن خود را بابت یک چند سوال امتحان یا یک تکلیف سخت‌گیرانه هدر دهند. همچنین تحقیقات نشان می‌دهند دانش‌آموزانی که معمولاً از بابت هوش و استعداد خود و نه از بابت ارزش کاری که انجام داده‌اند مورد تشویق قرار گرفته‌اند، نیز برای حفظ جایگاه و تصویری که از آنها ساخته شده است و کم کردن فشار روانی و اجتماعی ناشی از آن، به تقلب روی می‌آورند.

طبق پژوهش‌های انجام شده، نوجوانان بیشتر از سایر مقاطع سنی، در معرض استفاده از تقلب هستند. نوجوانان احتمالاً به سبب عوامل بیولوژیک و روانی، بیش از کودکان دبستانی و دانشجویمان در دانشگاه، مترصد درگیر شدن در رفتارهای پرخطر، نتایج پیش‌بینی نشده و ریسک کردن برای استفاده از تقلب هستند. نوجوانان معمولاً کمتر از سایر برهه‌های سنی، به عواقب کارهایشان فکر می‌کنند و از همین رو، خطرپذیری و انجام رفتارهای پرخطر در این مرحله سنی بیشتر است. نوجوانان اغلب مایلند جرأت و جسارت خود را به رخ دیگران بکشند و از همین رو حتی در صورتی که انجام تقلب برایشان عواقب بدی نیز داشته باشد، همچنان مایل به انجام آن هستند و معمولاً با دوستانشان شرط‌بندی می‌کنند که قادر خواهند بود از این مسئله، قسر در روند. از این رو، تاثیر جو کلاس و همکلاس‌ها بر دانش‌آموزان در تقلب غیرقابل انکار است.

برخی دیگر از علل تقلب دانش‌آموزان عبارتند از:

ضعف درسی دانش‌آموزان نسبت به محتوا: هنگامی که دانش‌آموز احساس کند مطالب درسی را بلد نیست، اگر تقلب را به عنوان راهی در دسترس ببیند، حتماً به تقلب رو می‌آورد.

بالا بردن سطح نمره امتحان: در نظام آموزشی ما که نمره حرف اول را می‌زند و ملاک اندازه‌گیری هوش است، بسیاری از دانش‌آموزان برای بالا بردن نمره‌ی خود در امتحانات دست به هر کاری می‌زنند. در مدرسه و منزل ارزش دانش‌آموز را با نمره-ی امتحانی او می‌سنجند؛ پس طبیعی است که برای ثابت کردن خود به تقلب رو بیاورد.

احساس عدم امنیت نسبت به نمره‌هایی که دریافت می‌کند از طرف والدین: برخی از والدین به جای دانش فرزندشان صرفاً به نمرات وی تکیه کرده و چنانچه نمره ممتاز یا قابل قبولی نگیرد، مرتب او را با دیگر دانش آموزان مقایسه و سرزنش می‌کنند. بی‌اعتمادی به خود و دانسته‌هایشان یا همان عدم اعتماد به نفس. بعضی از مواقع ممکن است دانش‌آموز مطالب درسی را به طور کامل مطالعه کرده باشد و آمادگی لازم برای امتحان را داشته باشد، ولی به دلیل عدم اعتماد به نفس و اضطراب برای نمره، از تقلب به عنوان نقشه‌ی مطمئن و جایگزین استفاده کند.

نیاز به جلب توجه و خودنمایی و یا قدرت نمایی: اغلب جو کلاس و مدرسه زمینه را برای تقلب فراهم می‌کند. در کلاس درس، دانش‌آموزی که درس نمی‌خواند و به اصطلاح با زرنگی نمره می‌آورد محبوبیت زیادی دارد. نادرست و متقلب بودن اعضاء خانواده که زمینه تقلب را در کودک فراهم می‌کند. برخی مواقع نمره‌ی بالا به قدری برای خانواده مهم است که دانش‌آموز را به تقلب تشویق می‌کنند و راه‌های انجام آن را به او نشان می‌دهند.

در پژوهش‌های پیشین دانش آموزان در پاسخ به سوال چرا تقلب می‌کنید این دلایل را بیان کردند:

عوامل درونی:

داشتن ضعف درسی

عدم اعتماد به دانسته‌ها

تحقیر نشدن پیش دوستان و نمره کم نگرفتن

لذت بردن از تقلب

احساس غرور و افتخارکردن بعد از تقلب

راهی آسان برای نمره گرفتن

ملاک بودن نمره از نظر دانش‌آموز

رهایی از زحمت درس خواندن

عدم مطالعه کافی و درس نخواندن

عوامل بیرونی:

سخت بودن تکالیف و دروس

تأثیر جو کلاس و هم‌کلاسی‌ها

ملاک بودن نمره از نظر والدین

بی‌توجهی و مسامحه‌گری معلمان و مراقبان

عدم اطلاع از تاریخ امتحان

فشار والدین

تقلب کردن در افراد خانواده و فامیل

مشکلات خانوادگی

تقلب کردن دوستان و همکلاسی‌ها

از نظر معلمان عوامل موثر بر تقلب تحصیلی کدامند؟

نوع ارزشیابی: از نظر معلمان، دانش‌آموزان در امتحانات کتبی بیشتر از تکالیف تقلب می‌کنند. شرایط برگزاری آزمون و نظارت، بر اساس تجربه‌ی معلمان، اگر در زمان آزمون، مراقبان به اندازه‌ی کافی دقت نکنند احتمال تقلب بیشتر می‌شود و ممکن است دانش‌آموزی که درس خود را به خوبی خوانده و برنامه‌ای برای تقلب نداشته هم در صورت بی‌تفاوتی ناظران به تقلب روی بیاورد.

ویژگی‌ها و روش‌های معلم: برخی معلمان امتحانات بسیار سخت و غیر استاندارد طراحی می‌کنند و حتی دانش‌آموزانی که درس را به خوبی مطالعه کرده‌اند هم نمی‌توانند نمره‌ی کامل بگیرند. امتحان سخت دانش‌آموزان را وادار به تقلب می‌کند. انتظارات محیطی مانند فشار والدین و معلم در بالا بردن آمار تقلب دانش‌آموزان تاثیر دارد.

نتایج تقلب از نظر روانشناسان

بروز احساس ترس: فرد متقلب از آبرو و از احتمال لو رفتن خود می‌ترسد و چون می‌ترسد احساس امنیت او به خطر می‌افتد. و تحت تاثیر عوامل فیزیولوژیکی قرار می‌گیرد. و به دین صورت به خودش آسیب می‌زند.

بروز احساس حقارت: تقلب به طور ضمنی در انسان احساس حقارت بوجود می‌آورد؛ زیرا تا انسان احساس کمبود و نیاز عاجزانه نداشته باشد دست به تقلب نمی‌زند. اما این احساس حقارت، با احساس ناتوانی در پاسخ دادن به سئوالات تشدید می‌شود. و ضربه بیشتر به انسان می‌زند.

بروز رفتار پنهان کاری: فرد می‌خواهد چیزی را پنهان کند آن هم امری را که خود به خلاف آن واقف است و این یعنی، فرد دانسته خطا می‌کند و زمینه‌های خطای را دیگری را هم بر روی خود می‌گشاید علاوه بر نتایج فوق تقلب نتایج فرهنگی و اجتماعی وخیمی را به دنبال خواهد داشت که در جای خود قابل بررسی است وقتی ما تقلب می‌کنیم خودمان را گول زده‌ایم؛ فرصت آزمایش جدی را از خودمان گرفته‌ایم. باعث شده‌ایم کسانی که ما را دوست دارند و می‌خواهند و می‌توانند به ما کمک کنند، ما را بی‌نیاز از هر کمکی بدانند و در نتیجه هیچ چیزی عوض نمی‌شود. برای مثال اگر شما یک ماشین خراب را ۱۰۰۰ کیلومتر با جرثقیل بکشید و طوری وانمود کنید که این ماشین هیچ مشکلی ندارد، پس هیچ وقت تعمیر هم نمی‌شود. در شرایط آموزش آنلاین هم که تقلب در امتحانات مجازی بسیار ساده و راحت هست، به نفع خود شماست که تقلب نکنید و مسیر موفقیت تان را از بین نبرید.

چرا نباید در امتحانات تقلب کنیم و آثار تقلب در امتحانات چیست؟

بی‌ارزش شدن تلاش‌های شما

بی‌شک وظیفه دانش‌آموز چیزی جز درس خواندن و تحصیل نیست. زمانی که برای انجام دادن امتحان یا تکالیف خود تقلب می‌کنید، بدین معناست که ارزشی برای تلاش‌های خود قائل نیستید و در واقع تحصیل خود را بی‌ارزش می‌دانید.

بی‌ارزش شدن امتحان

بیاید به کمی قبل‌تر برگردیم. گفتیم یکی از اهداف برگزاری امتحان، ارزشیابی درستی از میزان اطلاعات دانش‌آموز درباره دروس است که تقلب نکردن در امتحانات محقق شدن آنرا ممکن می‌سازد. نمره امتحان تنها یک عدد است اما دانش شما بسیار مهم‌تر از عدد نمره شماست. فرض کنیم یکبار با تقلب توانستید در امتحان نمره‌ای بالا بگیرید، اما آیا آن نمره واقعی شماست؟ یا واقعا تسلط کافی بر مباحث امتحان را دارید یا حد خیلی کمی از آنرا می‌دانید؟ در واقع با تقلب کردن در امتحان تمام مزایا امتحان را خنثی کرده‌اید و تنها به خودتان آسیب رسانده‌اید.

عادت کردن به درس نخواندن

دلیل اصلی دانش‌آموزان برای درس نخواندن و تقلب کردن، عدم آمادگی برای امتحانات است. شاید بنظرتان برای یک یا ۲ بار ایرادی نداشته باشد، ولی مشکل اصلی زمانی است که شما به تنبلی و تقلب عادت کرده‌اید و دیگر دوست ندارید به سراغ کتاب خود بروید؛ زیرا راه‌حلی ساده‌تر برای درس نخواندن پیدا کرده‌اید. شاید در کوتاه مدت کارساز باشد، اما در بلند مدت می‌تواند به روند تحصیل و آموزش شما آسیب بسیار جدی بزند مدارس بالاخره باز می‌شوند.

تقلب کردن تفاوتی با دزدی یا دروغ‌گویی ندارد

شکی نیست که تقلب کردن اشتباه است و باید از آن جلوگیری کنید. زمانی که جواب‌های دیگران را به جای جواب خود در برگه امتحانی می‌نویسید، در واقع دارید به دروغ می‌گویید که جواب‌های خودتان را نوشته‌اید و این همان دروغ‌گویی است. همچنین نوعی دزدی هم هست؛ زیرا جواب دیگران را برداشتید و آنرا به عنوان جواب‌های خود جا زده‌اید.

تقلب کردن بی‌انصافی در حق دیگران است

برای انجام دادن هرکاری قوانینی وضع شده است که باعث جذاب شدن آن کار می‌شود. تابحال شده در حال بازی باشید و عده‌ای بخواهند به هر نحوی شده برنده بازی باشند و به همین دلیل قوانین را دور بزنند؟ در این صورت بازی خیلی بی‌مزه خواهد بود و در واقع بی‌انصافی در حق کسانی است که به قوانین بازی احترام گذاشته‌اند و با تلاش و کوشش خود سعی در برنده شدن دارند. همین مثال بازی دقیقاً می‌تواند شرایط رقابت در آزمون و امتحانات را بیان کنند که افرادی با تقلب کردن و دور زدن قوانین، فضای رقابت تحصیلی سالم را از بین می‌برند.

تقلب اعتماد را از بین می‌برد

کافی است یکبار معلم بفهمد که شما در حال تقلب بوده‌اید یا متوجه تقلب شما شود. همین یکبار برای از بین بردن تمام اعتماد معلم به شما کافی است و این غم‌انگیز است؛ اعتماد پس از گذشت مدت زمان نسبتاً طولانی شکل می‌گیرد و تنها همین یکبار تقلب کردن در امتحانات کافی است تا تمام اعتماد از بین برود؛ بنابراین تقلب کردن در امتحان هیچ سودی برای شما ندارد. یادتان باشد تنها کاربرد امتحانات ارزشیابی سطح اطلاعات و دانش شماست و ارزش دیگری ندارد. نمره تنها یک عدد است و موضوعی که اهمیت دارد درس خواندن شما آماده شدن برای امتحانات حضوری و در نهایت کنکور است.

راه‌های جلوگیری از تقلب دانش‌آموزان

تأکید بر نکات مثبت شخصیت دانش‌آموزان و دانشجویمان، اعتماد کردن به توانایی‌های آنان و برخورد منطقی در مقابل نقض قوانین کلاس از جمله تقلب کردن، کمک زیادی به جلوگیری از تقلب می‌کند. به کسانی که تقلب می‌کنند، بگویید این کار نوعی دروغگویی است. ارتباط برقرار کردن میان تقلب با دروغگویی پرده از این ترفند ذهنی برمی‌دارد؛ ترفندی که به آنان اجازه می‌دهد، فکر کنند تقلب کردن کاری موخه و پذیرفته شده است. اگرچه این راه حل قطعی نیست، اما تصویری که تقلب کردن نوعی دروغگویی است، وجدان متقلب را در این زمینه تحت تأثیر قرار می‌دهد. یکی از راه‌های اصلی جلوگیری از تقلب تغییر دیدگاه‌های خود آموزش دهندگان از تقلب است می‌دانیم که خود معلمان به عنوان یک الگوی برای دانش‌آموزان هستند و هرگونه حرکات و اعمال و سهل انگاری در رفتار خود از طرف معلمان برای دانش‌آموزان قابل قبول است و عدم توجه به تقلب دانش‌آموزان و تشویق به این عمل از سوی معلم یک معضل بزرگی است که موجب تحریک فراگیر و در نتیجه او را از سعی و تلاش باز می‌دارد.

اصلاح و ترویج فرهنگ درست از طرف تولید کنندگان فرهنگ مثل صدا و سیما که امروزه نمی‌توان نقش آن را در فرهنگ-سازی نادیده گرفت متأسفانه این نهادها خودشان دروغگویی و تشویق به تقلب را در ذهن بینندگان زنده می‌کنند، طوری که در جامعه به عنوان یک عامل عادی در ذهن مردم جریان می‌یابد که نه در حوزه‌ی آموزش؛ بلکه در ارتباطات روز مره مردم عیناً مشاهده می‌شود؛ بنابراین باید مسئولان به این امر توجه داشته باشند که واقعا این امر دانش‌آموزان را تنبل به بار می‌آورد به طوری که آنها پشتکار در خواندن دروس نشان نمی‌دهند و به جای حفظ کردن و آماده شدن برای امتحان اقدام به تقلب می‌کنند و در نتیجه انگیزه برای یاد گرفتن و مطالعه ندارند.

کمک از همکاران با اقتدار:

اگر شما از آن دست معلم‌ها یا اساتید هستید که مخاطبین با شما زیادی راحت هستند و شما شباهتی ندارید توصیه می‌کنم از یک فرد با اقتدار برای مراقبت از جلسه‌ی امتحان کمک بگیرید. چون شما در جلسه‌ی امتحان هر چقدر که خودتان را جدی بگیرید فایده‌ای نخواهد داشت. به قول معروف دست شما رو شده است و ممکن است دانشجویمان بدون ترس از شما تقلب کنند. این کار نه تنها نتایج امتحان را بی‌فایده می‌کند؛ بلکه به شخصیت شما هم آسیب می‌زند.

یادآوری مسائل اخلاقی:

بیدار کردن وجدان دانش‌آموزان در بسیاری از مواقع کارساز است. همین که از قبل به آنها آموزش دهیم که تقلب کار غیراخلاقی است بسیاری از دانش‌آموزان با ادب را قانع می‌کند که تحت هیچ شرایطی تقلب نکنند. باید بررسی کنیم و ببینیم با چه شیوه‌های می‌توانیم احساسات مخاطبان را تحریک کنیم تا دست به تقلب نزنند. مثلاً برای بچه پسرها می‌توانیم بگوییم شما مرد شده‌اید و مردی که تقلب می‌کند دیگر مرد نیست؛ و برای هر سن و جنسی به اقتضای شرایط می‌توانیم چنین جملاتی به کار ببریم.

آخر کلاس بایستیم:

این از بهترین فرمول‌ها در زمان مراقبت از امتحان است. دانش‌آموزان یا دانشجویان متقلب معمولاً قبل از تقلب سرشان را بالا می‌آورند تا موقعیت مراقب را نگاه کنند، بعد اگر حواس مراقب امتحان نبود تقلب کنند. خوب زمانی که شما در آخر کلاس باشید. فرد متقلب مجبور است برای دانستن موقعیت شما به‌صورت کامل سرش را برگرداند و شما خیلی راحت متوجه میشوید که چه کسانی قصد تقلب دارند. خاصیت دیگر آخر کلاس این است که حتی اگر شما واقعاً حواستان پرت هم باشد مخاطب حس میکند که شما دارید به او نگاه میکنید و نمیتواند تقلب کند.

شناسایی چهره‌های مضطرب:

فقط کافی است نگاهی به چهره‌ی کسانی که امتحان می‌دهند بی‌اندازید. بعضی آرام و راحت هستند و بعضی خیلی مضطرب. قدیم‌ها این‌طور بود که کسانی که خیلی درس خوانده بودند با آرامش در سر جلسه حاضر می‌شدند و کسانی که به امید تقلب به همراه برگه‌های تقلب وارد جلسه می‌شدند خیلی مضطرب بودند و از روی چهره‌ها می‌شد تشخیص داد چه کسی قصد تقلب دارد و چه کسی نه؛ اما اکنون متقلبه‌ها خیلی حرف‌های شده‌اند و معمولاً از سایرین هم آرام‌تر هستند. پس اگر دانش‌آموز برای اولین بار تقلب می‌کند می‌شود از اضطراب بیش از اندازه‌اش در امتحان تشخیص داد.

مکث‌ها و بی‌حرکی‌های طولانی:

اگر مشاهده کردید که کسی به مدت طولانی به جایی خاص خیره شده می‌توانید شک کنید که یا در حال تقلب است یا قصد تقلب دارد. مثلاً یک معلم در یک جلسه‌ی امتحان مشاهده کرد یک نفر به پنجره خیره شده است. یا کنجکاوی جلوتر رفت، در ابتدا چیز خاصی ندید بعد متوجه شد یک جزوه لب‌طاقچه‌ی پنجره به صورت باز شده قرار دارد. ولی با توجه به زاویه‌ی دید دانش‌آموز به هیچ‌عنوان امکان تقلب وجود نداشت. کنار دانش‌آموز رفت و از زاویه‌ی او به پنجره خیره شد با کمال تعجب دید عکس جزوه در شیشه می‌افتد و از انعکاس شیشه مطالب را مطالعه می‌کند.

استفاده از دوربین:

اگر بتوانید از دوربین‌های مداربسته استفاده کنید تقلب کردن بسیار سخت می‌شود. در یک موسسه‌ی زبان این کار انجام می‌شود و هیچ مراقبی در سر جلسه نیست و دوربین‌ها کار مراقبت را انجام می‌دهند. جالب اینجاست که میزان تقلب در این موسسه نزدیک به صفر است.

چیدمان و نوع نشستن:

این هم یک روش قدیمی و پرکاربرد است که دانش‌آموزان تا حد ممکن از هم دور باشند تا امکان مشورت وجود نداشته باشد.

شناسایی افراد سابقه‌دار:

طبق آنچه در مقاله‌ی عوامل تقلب در امتحان گفتم، برخی به تقلب عادت کرده‌اند و در همه‌ی امتحانات تقلب می‌کنند. بهتر است این افراد را شناسایی کنیم و سخت‌گیری بیشتری برای آنان داشته باشیم.

طرح چند نوع سؤال:

اگر حوصله کنیم و چند نوع سؤال طرح کنیم و یا اینکه یک نوع سؤال داشته باشیم و فقط شماره‌ی سؤال‌ها را عوض کنیم تا حدود زیادی تقلب را سخت کرده‌ایم.

موبایل ممنوع:

بهترین راه مبارزه با تقلب‌های موبایلی این است که آوردن موبایل در جلسه‌ی امتحان ممنوع باشد. مگر غیر از این است که موبایل یک وسیله‌ی ارتباطی است. مگر ارتباط با دیگران در جلسه‌ی امتحان ممنوع نیست. خب پس داشتن موبایل به هر بهانه‌ای باید در جلسه ممنوع باشد.

اولین آزمون را جدی بگیرید:

در زمان امتحانات اولین امتحان خیلی مهم است. اگر در اولین امتحان دانشجویان طعم شیرین تقلب را بچشند کار خیلی سخت می‌شود؛ و ممکن است در امتحانات بعد به امید تقلب در جلسه حاضر شوند خب هر آنچه تا اینجا گفته شد مربوط به آزمون‌های کتبی بود.

نتیجه‌گیری

بدیهی است که برای مقابله با تقلب، ابتدا باید علل آن را از بین برد یا تا حد ممکن کاهش داد. با برداشتن تاکید از روی نمره و توجه به تمام فعالیت‌های دانش‌آموز در طول سال و همچنین طرح سوالات و فعالیت‌های استاندارد، شاید بسیاری از دانش‌آموزان تقلب را کنار بگذارند. قدم بعد، فرهنگ‌سازی درست است. باید اثرات تقلب برای دانش‌آموزان توضیح داده شود و جو کلاس به گونه‌ای باشد که متقلبین در بین همسالان خود محبوبیت نداشته باشند و نه تنها خود به تقلب جذب نشوند؛ بلکه با نهی دوستانشان آنها را از این کار باز دارند. ما به عنوان معلم، راه‌های بسیاری برای جلوگیری از تقلب در اختیار داریم. جامعه از کلاس درس ما شکل می‌گیرد و دانش‌آموزان رفتارهایی که در کلاس فرا گرفته‌اند را با خود به خانواده، محل کار و جامعه می‌برند؛ بنابراین اهمیت فرهنگ‌سازی درست در کلاس درس دو چندان می‌شود. در نهایت فراموش نکنیم که این دانش‌آموزان در آینده پزشک، مهندس، وکیل و... خواهند شد و کسی که با تقلب جایگاه خود را به دست آورده باشد عادت به کار درست نخواهد داشت و در بزرگسالی نیز این رفتار را در موقعیت‌های مختلف ادامه خواهد داد و به این ترتیب فساد و رانت‌خواری در جامعه اشاعه و گسترش خواهد یافت. بنابراین بهترین کار این است که در سنین پایین که هنوز شخصیت کودکان شکل نگرفته

است و منعطف و قابل تغییرند؛ آنها را اصلاح کنیم و با کاهش آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی حاصل از این عمل برای ایجاد جامعه‌ای خوب و سالم تلاش کنیم.

پیشنهادها

به منظور جلوگیری از وقوع این پدیده ناپسند راهکارهایی مبتنی بر اصلاح فرهنگی و تربیتی افراد نسبت به راهکارهای فیزیکی همچون اعمال نظارت سخت‌گیرانه و برخورد شدید با متقلبان از سوی مسئولین دانشکده و اساتید تاثیر بیشتری دارد. در ذیل به تعدادی از راه‌حل‌های فرهنگی و تربیتی اشاره شده است:

✓ همان‌طور که نتایج جامعه آماری این پژوهش نشان داد اصلی‌ترین دلیل روی آوردن به تقلب برای دانشجویان اهمیت بیش از حد نمره اکتسابی در امتحان و قرارگیری آن به عنوان تنها ملاک ارزش‌گذاری آنان می‌باشد. لذا شایسته است اساتید تاثیر نمره اکتسابی در امتحانات را با افزایش تاثیر فعالیت‌هایی همچون کار کلاسی و تحقیق و پژوهش کاهش دهند.

✓ اگر در دانشگاه‌ها به جای تأکید بیش از حد بر دانستن خود پاسخ، بردانستن این که دانشجو چطور باید به پاسخ برسد تأکید و به جای اصرار بر حفظ و یادگیری یک سری حقایق نامربوط و غیرمفید، بر فهمیدن یا فشاری می‌شد، دیگر با مشکلی به نام تقلب وجود نداشت.

✓ اگر به جای تأکید زیاد بر کار فردی و مجزا از هم، بر کار مشارکتی اصرار می‌شد، فرآیند ناپسند تقلب به فرآیند زیبای همکاری افراد با یکدیگر تبدیل می‌گردید.

✓ واضح است که تأکید نکات مثبت شخصیت دانشجویان، اعتماد کردن به توانایی‌های آنان و برخورد منطقی در مقابل نقض قوانین برکلاس همچون تقلب کردن، کمک زیادی به جلوگیری از تقلب می‌کند.

✓ از افراد متقلب پرسیده شود که اگر همه‌ی مردم تقلب کنند، دنیای امروز ما چه وضعی پیدا خواهد کرد؟

منابع

۱. بررسی پدیدارشناسانه علل گرایش به تقلب تحصیلی.
۲. شهبازیان خونیق، آرشو همکاران، روش‌های تقلب تحصیلی از دیدگاه و تجربیات دانش‌آموزان متقلب.
۳. فراست مریم، و همکاران. (۱۳۹۶). نگرش و میزان ارتکاب دانش‌آموزان به تقلب و پیش‌بینی‌پذیری نگرش دانش‌آموزان به تقلب بر اساس برنامه درسی اجرا شده، نشریه‌ی مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، شماره ۱۷ (دوره ۷): صص ۱۳۳ - ۱۵۵.
۴. فصلنامه علمی پژوهشی تدریس پژوهی - سال چهارم - شماره دوم - پاییز ۱۳۹۵
۵. هادی خواجه و همکاران. (۱۳۹۵). شیوه مقابله با تقلب دانش‌آموزان. چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان‌شناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی.
۶. یارمحمدزاده، پیمان، و همکاران. (۱۳۹۵). بررسی نقش عوامل زمینه‌ای موثر در تقلب تحصیلی دانش‌آموزان: رویکرد تحلیل آمیخته، نشریه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی-برنامه‌ریزی درسی). شماره ۲۳ (دوره ۱۳): صص ۱۲۶-۱۳۵

7. <https://civilica.com/doc/546800>
8. www.amoozmag.com
9. www.feridabir.blogfa.com
10. raveshtadris.com

Causes and Effects of Academic Fraud

Fatemeh Chenani¹, Seyedeh Sana Al Umrani Nejad², Sara Baghfars³, Seyedeh Stare Azarian⁴

¹ Doctor of Persian Language and Literature, Secretary of Education of Shush Secondary School, Lecturer of Farhangian Universities of Khuzestan Province

² Undergraduate Student of Ahvaz Farhangian University, Fatemeh Zahra Campus

³ Undergraduate Student of Ahvaz Farhangian University, Fatemeh Zahra Campus

⁴ Undergraduate Student of Ahvaz Farhangian University, Fatemeh Zahra Campus

Abstract

In this study, which has been conducted by library method, we investigated the causes of fraud, its effects and methods of preventing academic fraud. In this study, the causes of fraud are divided into two groups of internal and external causes. Internal causes such as feeling unprepared for the exam, not being humiliated by peers, enjoying cheating, an easy way to score External causes such as difficulty of exam, family hardening to get good grades, caregivers' inattention in exam session, etc. The effects of academic fraud are divided into two categories: internal and external effects. The internal effects of fraud such as feelings of inferiority, fear and escapism, and external effects of fraud such as: the habit of not studying, the loss of the right of others, the loss of trust, the devaluation of the exam, and the efforts of the student. Finally, a few solutions have been presented to prevent fraud that dear colleagues can use in their classroom. The best way is to give students a sense of self-esteem and culture to prevent this undesirable act. If too much emphasis is lifted from the final grade, students will no longer need to cheat.

Keywords: Academic Fraud, Effects of Fraud, Causes of Fraud, Students.
